

Kulturutskottets yttrande

1987/88:7 y

om Sverige och den västeuropeiska integrationen
(prop. 1987/88:66)

KrU
1987/88:7 y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 4 februari 1988 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen jämte motionerna 1987/88:U2-U7, 1987/88:U522, 1987/88:U523 och 1987/88:U524.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner de av föredragande statsrådet förordade riktlinjerna i propositionens kapitel 1. Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet anfört om Sverige och den västeuropeiska integrationen.

Kulturutskottet begränsar sitt yttrande över propositionen och motionerna till att avse de delar som rör massmedier och turism.

Utskottet

Massmedier

I propositionen redovisas att det sedan början på 1980-talet bedrivs arbete inom Europarådet på att utforma gemensamma regler för TV-sändningar från satelliter. De rekommendationer som hittills tagits fram inom Europarådet behandlar bl.a. användningen av satellitkapacitet, upphovsrättsliga frågor och audiovisuell produktion. Inom Europarådets ram pågår för närvarande arbete på att utforma en konvention rörande gränsöverskridande sändningar. Bland de frågor som diskuteras är vilken stat som i olika fall skall vara ansvarig för efterlevnaden av reglerna, regler för programinnehåll, reklam och sponsring. Detta konventionsarbete har tillkommit genom ett enhälligt beslut av samtliga länder – alltså även EG-länderna – vid ett fackministermöte om massmediepolitik år 1986.

De Europeiska Gemenskapernas (EG) högsta beslutande organ – Kommissionen – har under åren 1985 och 1986 lagt fram förslag om bl.a. reklamregler och upphovsrätt. Inom Kommissionen pågår arbete som syftar till en enhetlig reglering för att undanröja de hinder för distribution av TV-program över gränserna som de olika EG-ländernas regler anses utgöra.

Europarådets konventionsarbete syftar till att sändande och mottagande länder skall komma överens om gemensamma regler för programsändningar som når ut över gränserna. Avsikten är att dessa regler skall vara bindande för de länder som tillträder konventionen, vilket innebär att ländernas

nationella lagstiftning måste anpassas till konventionsbestämmelserna.

En viktig skillnad mellan de båda regelsystem som nu är under utarbetande är att EG-regleringen syftar till att åstadkomma en enhetlig reglering av nationell medislagstiftning ägnad att underlätta spridningen av program mellan EG-länderna, medan Europarådskonventionen söker balansera ambitionen att underlätta spridningen av program mellan Västeuropas länder och kraven på nationell flexibilitet.

När det gäller Sveriges deltagande i arbetet på att utforma en konvention redovisas i propositionen att Sverige tillhör de länder inom Europarådets ram som verkar för en bindande överenskommelse om att program som innehåller våldsskildringar, pornografi eller hets mot folkgrupp inte skall vara tillåtna.

I två motioner framförs synpunkter på och önskemål om Sveriges agerande i det pågående arbetet på att utforma ett europeiskt regelsystem för etermedieområdet.

Centerpartiet påpekar i motion U5 att det är angeläget att slå vakt om den nationella televisionen samtidigt som det internationella mediesamarbetet bör intensifieras. Motionärerna anser att innehållet i TV-sändningar som når ut över de nationella gränserna bör regleras genom överenskommelse om etiska regler.

Med anledning av dessa synpunkter vill utskottet framhålla att det är angeläget att en överenskommelse med bindande regler för sändningar över gränserna kommer till stånd. I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet att det är önskvärt att en europeisk konvention utformas med hänsynstagande till de enskilda staternas självständighet och till de små ländernas språk och kultur. För svenskt vidkommande är det viktigt att ett framtida europeiskt regelsystem är så flexibelt att det går att förena med yttrandefrihetsreglerna samt lagstiftningen om våldsskildringar och pornografi.

Utskottet instämmer även i föredragande statsrådets och motionärernas bedömning att det är nödvändigt att värna om den nationella televisionen. De uppgifter som statsmakterna lagt på Sveriges Radio som ett företag i allmänhetens tjänst innebär att företaget har ansvar för att främja bl.a. den fria åsiktsbildningen och kulturens utveckling. Sveriges Radios programverksamhet är en viktig kulturpolitisk faktor i det svenska samhället.

Med hänvisning till vad som anförts får de synpunkter på den internationella mediepolitiken som förs fram i motion U5 anses vara i allt väsentligt tillgodosedda.

Moderata samlingspartiet tar i motion U7 upp det arbete som pågår inom Europarådet och EG på att utforma ett regelsystem på massmedieområdet. Motionärerna tar särskilt upp frågan om utformningen av och innehållet i reklamsändningar. De påpekar att i det förslag till Europarådskonvention som nu diskuteras är intaget ett förbud mot att sända reklam riktat mot ett speciellt land. För Sveriges del skulle en sådan bestämmelse kunna innebära att reklam för multinationella produkter skulle vara tillåten men däremot inte reklam för varor och tjänster som säljs endast i Sverige. De hävdar att om EG-länderna kommer att biträda en Europarådskonvention skulle detta innebära en inskränkning i EG:s beslutsmöjligheter på ett område som är

viktigt både för individernas valfrihet och för företagens frihet att konkurrera. Motionärerna anför att det för de svenska konsumenterna vore bäst om de föreslagna EG-reglerna skulle gälla även i Sverige. De förordar därför att Sverige i utarbetandet av förslag till Europarådskonventionen bör verka för så liberala regler som möjligt beträffande vidareändring av radio- och TV-sändningar.

När det gäller reklam i TV-sändningar delar kulturutskottet föredragande statsrådets uppfattning att det är angeläget att satellitsändningarna inte används för att kringgå de svenska reglerna om reklam i TV. Det är därför väsentligt att Sverige arbetar för att åstadkomma bindande regler för sändningar över gränserna. Utskottet vill även peka på att lagutskottet i yttrande (LU 1987/88:7 y) till utrikesutskottet tar upp frågor om marknadsföringsregler för satellitsänd TV-reklam.

Utöver vad som anförs föranleder propositionen och motionerna i här aktuell del inte något uttalande från kulturutskottets sida.

Turismen

EG saknar formellt en enhetlig turistpolitik. Internationellt deltar EGländerna aktivt i OECD:s turistkommitté och i World Tourist Organization (WTO) för utvecklingen av en gemensam turistpolitik. Även flera av de delmål som Kommissionen satt upp för att utveckla den inre marknaden är av stor betydelse. Det gäller bestämmelser om bl.a. fri gränspassage, harmoniserad transportpolitik, skatteregler för resande och ungdomsutbyte.

Turismen har i takt med ökad fritid fått en växande betydelse och är redan i många europeiska länder en viktig ekonomisk faktor. Det internationella resandet inbringar ca 10 miljarder kronor om året till Sverige. Samtidigt använder svenska turister 20 miljarder kronor utomlands. I Sverige omsätter turistnäringen ca 70 miljarder kronor per år. De nordiska länderna har ett nära samarbete på turistområdet genom en särskild turistkommitté under Nordiska Ministerrådet.

Föredragande statsrådet anser att den gradvisa framväxten av en enhetlig turistpolitik inom EG kan få betydande konsekvenser för den svenska turistnäringen. Sverige bör därför söka nya vägar för samarbetet med EG – helst tillsammans med övriga nordiska och EFTA-länder – i syfte att skapa en enhetlig marknad för utomeuropeisk turism och ett ökat turistresande inom Västeuropa.

Folkpartiet framhåller i motion U6 betydelsen av att ungdomar från de europeiska länderna besöker Sverige. Motionärerna förordar därför att staten i samråd med ideella organisationer som Svenska Turistföreningen skall främja lågpristurism speciellt inriktad på ungdomar. De anser att det vore önskvärt om en sådan turistsatsning kunde utformas så att kontakter med svenska ungdomar underlättades.

En viktig aspekt av turismen är de ökade möjligheterna att se och lära känna andra länder och kulturer än den egna. Det är därför, som motionärerna påpekar, värdefullt om ungdomar från olika europeiska länder får tillfälle att lära känna vårt land.

Vissa konkreta åtgärder för att underlätta ungdomars resande har vidtagits

på europeisk bas. Den franska regeringen lanserade år 1985 ett s.k. ungdomskort som berättigar till rabatter på bl.a. resor, kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter. Vid 1985 års europeiska ungdomsministerkonferens antogs en rekommendation om att Europarådet skulle låta undersöka möjligheterna att införa ett europeiskt ungdomskort. Frågan kommer enligt vad utskottet inhämtat att tas upp under våren 1988 dels vid en av den franska regeringen arrangerad konferens, dels vid en ungdomsministerkonferens i Europarådets regi. Inför dessa konferenser pågår enligt vad utskottet inhämtat inom regeringskansliet ett beredningsarbete i samråd med bl.a. svenska ungdomsorganisationer och berörda organ på turistområdet. Mot denna bakgrund anser kulturutskottet att motion U6 i här aktuell del inte påkallar någon riksdagens åtgärd. Utskottet har inte funnit anledning till erinringar mot vad som uttalas i propositionen om turismen.

Stockholm den 2 mars 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Alexander Chrisopoulos (vpk), Claes Rensfeldt (s), Margareta Fogelberg (fp), Jan Hyttring (c), Håkan Stjernlöf (m) och Björn Ericson (s).

Avvikande mening

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "När det" och slutar med "satellit-sänd TV-reklam" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det finns goda skäl för att Sverige i arbetet inom Europarådet på att utforma en konvention om gränsöverskridande sändningar bör verka för att reglerna kommer att ansluta nära till det förslag till regelsystem som utarbetas inom EG. Utrikesutskottet bör alltså föreslå riksdagen att göra den i motion U7 yrkande 20 föreslagna framställningen.